

En by i tenårene?

Sandnes har åpenbare tenåringsproblemer, innser kort og godt ikke at byen er blitt voksen, det vil si en del av Storbyområdet. Regjeringen mener at sammenhengende byområder bør ha en enhetlig styring, men det vil ikke Sandnes. Motvillig har byens tillitsvalgte satt seg ved forhandlingsbordet og drøftet grunnlag for fusjon, og Sandnes har presset sine kollegaer i Stavanger til det ytterste, ja, nesten ydmyket dem.

Basis for storkommunen

Den nye storkommunen skal ikke ha eiendomsskatt. Stavanger har lenge hatt slik skatt og mellom annet derfor hatt en langt ledigere økonomi enn Sandnes. I Sandnes er nei til eiendomsskatt hovedtema ved hvert valg, heller kutte i skole og sosiale tjenester enn å skattlegge eiendom.

Rådhuset skal ligge i Sandnes. Kanskje ikke så viktig i ”nettaldere”, men likevel viktig for Sandnes. Kommunen skal hete Nord Jæren, absolutt ikke Stavanger.

Og på toppen av det hele skal de tre kommunene stå samlet om å presse Gandsfjord bro fram i tid, for derved å forsere en storstilt utbygging i Sandnes øst. Stavanger og Sola har så langt stått sammen om først å fortette i bybåndet, dra nytte av eksisterende infrastruktur og bidra til en kollektivvennlig by. Sandnes er engstelig for en slik fortetting. De ser det som et pre for Stavanger. Sandnes vil ha veksten i egne kommune, det vil si bygge mot sør og i retning øst. Drømmen er kan hende å bli større enn Stavanger, en drøm som bare kan oppnås om gamle kommunegrenser beholdes.

Miløvennlig transport

Alle regionale planer har definert bybåndet Stavanger Sandnes som bærende idé. Her er det fortsatt et stort byggepotensial. Et hovedelementet i bybåndet er Bussvei 2020. Sandnes er sent ute med å ta stilling til trasé. Det henger mye sammen med at Sandnes fortsatt lever i privatbilens tidsalder. Strengt parkeringsrestriksjoner vil ikke Sandnes ha før kollektivtransport er på plass, men det kan ta lang tid om det er opp til Sandnes. Det grønne skiftet har ikke så mange talspersoner der i byen.

Sandnes øst

Et kilent spørsmål er hvorledes Sandnes med sin dårlige økonomi skal være i stand til å utvikle Sandnes øst, hvor alt må bygges opp fra scratch. En storkommune ville greid det, særlig om det ble krevd inn eiendomsskatt. Men Sandnes vil hverken ha storkommune eller eiendomsskatt. Hvorfor haster det da slik med å komme i gang. Ønske om fortsatt stor vekst i folketall er påpekt. Det er i tillegg nærliggende å tro at de store utbyggerne presser på. Det kommunalt eide Tomteselskapet har for eksempel sikret seg store arealer i Sandnes øst. Delvis beror dette på opsjonsavtaler med bønder som eier grunn nær opp til planlagt byggegrunn. Tomteselskapet kjøper sjeldent land planlagt til utbygging - den er for dyr. Det satses heller på å sikre byggelov senere. En aner her en betydelig fare for samrøre.

Sandnes sin rolle i utvikling av storbyområdet på Jæren er ennå for uklar. Det er ikke gitt at det som synes godt for Sandnes alene er godt for storbyområdet som helhet. Alenegang og byspredning vil derfor på sikt kunne slå kraftig tilbake på Sandnes kommune. En sterk, rasjonell og bærekraftig bydannelse på Nord Jæren vil derimot kunne være levedyktig og tjenlig for alle. Dette er det som bør reflekteres og gjennomdiskuteres av hver enkelt før folkeavstemning om kommunesammenslåing.

Lørdag 21. mai blir det for første gang Bykamp i Sandnes, i regi Kåå kverulantkatedralen, hvis motto er: "Ingen by er bedre enn sin egen offentlighet". Debatten er ledet av "bydoktor" Erling Fossen. Det spørres:

- Hva er de viktigste by- og regionutviklingssakene som innbyggerne bør tenke over når det stemmes over kommunesammenslåing?
- Er Sandnes-politikerne seg bevisst ansvaret en nøkkelposisjon på Nord-Jæren gir dem?

Fra Sandnes stiller Annelin Tangen (gruppeleder i Arbeiderpartiet) og Thor Magne Seland (gruppeleder i Høyre). Rolf Jensen, tidligere forsker ved NIBR og professor ved NTNU, innleder. I tillegg deltar Einar Leknes, direktør på IRIS.